

Tündérszép Ilona és Árgyélus

(Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese)

Volt egyszer egy király és annak három fia. Volt a királynak egy almafája, amelyen aranyalmák termettek. Olyan különös fa volt az, hogy éjjel virágzott, s meg is ért rajta az alma minden éjjel. Így a király gazdagsága napról napra annyira szaporodott, hogy oly gazdag király nem volt az egész világon.

Egyszer azonban a király, amikor szokása szerint korán reggel kiment sétálgatni gyönyörűsége kertjébe, az aranyalmáknak csak a hült helyét lelte. Így történt ez másnap is, harmadnap is.

Összehívta a király erre az egész udvart, s kihirdette, hogy ha olyan emberrel találkozik, aki az aranyalmákat megőrzi, fele vagyont neki adja.

Az öröknek sem kellett egyéb, odaállottak az almafához. De hiába volt minden, mert éjfél tájban mély álom ereszkedett rájuk, és alig múlt el negyedóra, mire felébredtek, az aranyalmák mind eltűntek. Egyszer azután a tanácskozásban felszólalt a három királyfiú, és megjelentették, hogy ők fogják őrizni az almát.

Legelőször is a legidősebb ment örködni. De vele is csak ugyanaz történt, ami a többivel. A középső sem járt jobban.

Végre a legkisebb vállalkozott, Árgyélus királyfi. Legelőször is dohánnyal jól megtömött aranszelencét dugott a zsebébe, így ült le az almafa alá.

A holdvilág szépen világított Árgyélus királyfi arcára, már érezni kezdte, hogy az álom össze akarja a szemét húzni, szippantott hát egy kis dohányt, jól megdörzsölte a szemét, nagyokat prüszentett. Aztán másodszor is nagyot szippantott a dohányból, még egyszer megdörzsölte a szemét. Egyszer csak halk suttogást hallott. Feltekintett, hát a feje felett tizenkét hollót látott repülni. Egyenest az almafához tartottak; a tizenharmadik holló mint vezér, elől repült. Árgyélus megkapta a tizenharmadik hollónak a lábát, s felkiáltott:

- Megvagy, tolvaj!

De midőn rátekintett, hát látja, hogy karja közt gyönyörű szép lány fekszik, arany fűrtjei eltakarják szép fehér vállát.

- Ki vagy te, szép tolvaj? - kérdi a királyfi. - Soha többé el nem eresztelek!

- Én Tündérszép Ilona vagyok - mondta a szép lány -, ezek a hollók pedig a lánypajtásaim. Mulatságból minden este iderepülünk, hogy a sok aranyalmákat leszedjük. De nálad nem maradhatok, pedig megvallom hogy te vagy, akit soha felejtenem nem lehet, mert csak téged szeretlek!

- Maradj nálam - kérte Árgyélus.

- Nem maradhatok - felelte Tündérszép Ilona -, de megígérem, hogy ezentúl mindennap el fogok jönni, de az almákat többé el nem viszem. Légy mindig itt, ha látni akarsz!

Ezzel nagy robajjal elrepült a tizenhárom holló.

Másnap az egész udvar nagy csodálkozására az aranyalmák mind meg voltak. A király homlokon csókolta a fiát. Árgyélus csak azt kérte az apjától, engedje meg, hogy tovább is őrizhesse az almát.

Ki is ment minden éjjel Árgyélus királyfi örködni, hogy láthassa Tündérszép Ilonát.

De volt a király udvarában egy Vénbanya, aki Árgyélus királyfit nagyon szemmel tartotta. A király is kezdett kíváncsi lenni, mi lehet az oka hogy Árgyélus annyira szeret az almafánál örködni. Magához szólította hát a Vénbanyát, és így szólt hozzá:

- Látom, hogy Árgyélus királyfit te szemmel tartod. Vigyázd meg egyszer, mikor az almafánál örködik!

A Vénbanya úgy tett. Mikor Argyélus az almafához ment örködni a Vénbanya a bokrok mögé bújt. Másnap korán reggel már jelentette a királynak:

- Meglestem Argyélus királyfit. Gyönyörűséges aranyhajú lánnyal láttam az almafa alatt ülni; holló képében jött az almafára, úgy lett belőle aranyhajú lány.

- Hazudsz, Vénbanya! - mondta a király. - Nem igaz!

- De úgy van az, felséges uram. Ha kell, holnap jelet is hozok arról hogy igazam van.

Másnap este Argyélus és Tündérszép Ilona megint egymással mulattak. Maguk sem tudták, hogyan történt, mélyen elaludtak mind a ketten. Ekkor előcsúszott a Vénbanya, és egy aranyfürtöt levágott Tündérszép Ilona hajából, azután lassan elment.

Felébredt tündérszép Ilona, sírni, jajgatni kezdett, felébredt erre Argyélus is.

- Mi bajod van, kedvesem?

- Jaj, Argyélus, élj boldogul, én téged soha többé nem láthatlak, nálad nem maradhatok; a házadban tolvajok laknak, nézd, aranyfürtjeimből egyet levágtak.

Ezzel megölelte Argyélust, ujjáról egy gyűrűt vett le, és Argyéluséra húzta.

- Neked adom - mondta -, erről akárhol megismerlek.

Ezzel összecsapta kezét, hollóvá változott és elrepült.

Másnap reggel a Vénbanya megmutatta az aranyfürtöt a királynak. Nagyon csodálkozott a király, és tüstént magához hívatta Argyélus királyfit.

- Édes fiam, testvéreidet már mind kiházásítottam, megjött az hogy téged is megházasítsalak; gazdag királylányt kerestem számodra, azt hiszem, nem lesz ellenvetésed.

- Kedves atyám, én meg fogok házasodni, de csak úgy, ha én választok magamnak feleséget. Már találtam is. Tündérszép Ilona lesz a feleségem!

A királynak nem tetszett a felelet, de bármint akarta is lebeszélni Argyélust a kívánságáról, az nem engedett. Kardot kötött az oldalára, és elment hogy Tündérszép Ionát megkeresse. Az egész udvar gyászba borult utána.

Már majdnem az egész világot összejárta Argyélus, de Tündérszép Ionának még a nyomára sem talált.

Egyszer egy kis házhoz jutott, a házban egy vén anyóra talált. Illendően köszöntötte. A vén anyó széken ült, csodálkozva kérdezte Argyélust:

- Hol jársz erre, ahol a madár se jár?

- Öreganyám - mondta Argyélus -, nem tudná nekem megmondani merre lakik Tündérszép Ilona?

- Nem biz én, édes fiam, de talán ha hazajön az uram, a Nap, mindenüvé odasüt, az talán meg tudja mondani. De bújj el, mert meglát, felfal!

Erre elbújt Argyélus. Hazajött a Nap, belép a szobába, mindjárt kezdte:

- Pfű, pfű, anyó, emberhús, бүdös!

Erre kimászott az ágy alól Argyélus, s köszöntötte a Napot.

- Szerencséd, hogy szépen köszöntöttél - mondta a Nap -, másként felfaltalak volna! Tündérszép Ionáról nem tudok semmit, de talán Hold bátyám tud felőle valamit.

Elment hát Argyélus oda is. Ott is úgy járt, mint a Napnál. Az a Szélhez utasította.

Oda is eljutott, szépen beköszöntött, és a Széltől is megkérdezte, hogy nem tud-e valamit Tündérszép Ilona felől.

- Én - mondta a Szél - nem tudok semmit, de nem messze tőlem abban az erdőben lakik az Állatkirály, az talán tud valamit.

Ment, mendegélt újra Argyélus, már egészen beesteledett, úgy, hogy majdnem semmit sem látott, felmászott egy fára, szétnézett, nem lát-e valahol világot. Csakugyan messze távolban észrevett egy kis világocskát, egy szép kastélyból szüremlett. Bekopogott, kinyílt az ajtó, és egy óriás jött elébe, akinek a szeme a homlokán volt.

- Jó estét, felséges király - köszönt Argyélus -, nem tudnál te nekem Tündérszép Ionáról valamit mondani, hol lakhat?

- Szerencséd, hogy úgy köszöntöttél, mint illik, másként halálfia lettél volna! Én az Állatkirály vagyok. Tündérszép Ilonáról nem tudok semmit, de talán az állataim közül valamelyik tud felőle valamit.

Ezzel egyet fütyentett, és az egész palota azonnal tele lett mindenféle állattal. Megtette a király a kérdést, de az állatok közül sem tudott senki semmit. Végre is előkullogott egy sánta farkas:

- Én - mondta a sánta farkas - tudok Tündérszép Ilona felől valamit. A Fekete-tengeren túl lakik, ott törték el a lábamat.

- Nahát, akkor vezesd oda ezt a szegény királyfit - mondta a király.

A sánta farkas azonnal odaállt, hogy Árgyélus üljön rá. Így mentek száz meg száz esztendeig. Egyszer csak letette a farkas Árgyélust.

- Már én tovább nem vihetlek, oda most már magad is eltalálsz, hisz nincs már messzire, csak száz esztendőt kell még menni! - ezzel elbúcsúzott tőle, és elsántikált.

Ment, mendegélt Árgyélus tovább, egyszer csak egy völgyet lát mely három hegygel volt körülvéve. A völgyben épp három ördög verekedett. Odament hozzájuk, és kérdezte tőlük, miért verekednek.

- Az atyánk meghalt, s maga után ezt a köpönyeget, ostort és a bocskort hagyta. Ez a köpönyeg olyan köpönyeg, hogyha magadra veszed, és aztán a bocskort a lábadra húzod, és ezzel az ostorral egyet csattantasz, és azt mondd: „Hipp-hopp! Ott legyek, ahol akarok” ott vagy azonnal; ezen nem tudunk mi megegyezni. Nem tudjuk, kire mi jusson.

- No - mondta Árgyélus -, ha csak az a baj, majd elosztom én köztetek; hanem egyik hágjon fel erre a hegyre, a másik arra, a harmadik meg amarra!

Az ördögök felmentek a hegyre. Árgyélus pedig felvette magára a köpönyeget és a bocskort, az ostorral egyet csattintott, és azt mondta: „Hipp-hopp! Ott legyek, ahol akarok, legyek azonnal Tündérszép Ilonánál!”

Azonnal egy kristálytisza palota előtt termett.

Éppen kitekintett az ablakon Tündérszép Ilona egyik játszótársa, meg ismerte Árgyélust, beszaladt hangosan Tündérszép Ilonához:

- Itt jön Árgyélus!

Tündérszép Ilona azt hitte, hogy csak játszanak vele, pofon vágta a lánypajtását.

De jött a másik, a harmadik, a negyedik, a tizenegyedik, de úgy jártak mind a tizenegyed, mint az első.

Árgyélus bekopogott az ajtón. Egy öregasszony jött ajtót nyitni. Nagy csodálkozással nézett Árgyélusra. Aztán a csodálkozása nagy örömmé változott.

- Jaj, de jó, hogy itt vagy, Árgyélus, legalább megszabadítod a királykisasszonyunkat! Most nem lehetsz vele, csak éjfél tájban, mert csak akkor járhat szabadon. Akkor, ha te háromszor megcsókolod, a Varázslónak nem lesz több hatalma rajta. Most éppen jókor jöttél, mert nincs itthon, másként halálfia lennél.

- Nem félek én tőle sem - mondta Árgyélus -, megvívok én vele!

Az öregasszony behívta Árgyélust, selyemágyat vetett neki, pompás vacsorát készített számára, aztán azt mondta:

- Minden éjjel eljön ide Tündérszép Ilona, ne aludj el!

De az öregasszony gonosz boszorkány volt. Volt egy sípja, melyet ha megfúj, akit akart, elaltatott vele. Most is kihúzta a sípot, elfordult és sípolt, és attól Árgyélus úgy elaludt, hogy azt sem tudta, hogy a világon volt-e valaha. Éjfél tájban eljött Tündérszép Ilona, meglátta a kedvesét, és felkiáltott:

- Ébredj fel, kedvesem! Ha háromszor megcsókolsz, megszabadulok a varázslattól.

De Árgyélus nem ébredt fel. Reggel azt mondja a vén banya:

- Itt volt Tündérszép Ilona, de te aludtál, mint a bunda.

Másnap is úgy történt, harmadnap is.

De egyszer, amint a Vénboszorkány elbóbiskolt, Árgyélus meglátta a nyakán a sípot. Leoldotta, és kíváncsiságból belefűjt. Hát látja ám, hogy az egész cselédség elaludt tőle.

Ekkor tért észre, hogy azért aludt ő is olyan mélyen, mikor a vén banya sípolt. Most a maga nyakára akasztotta a sípot, és valahányszor a Boszorkány fel akart ébredni, ő mindannyiszor sípolt egyet. Így volt éjjél.

Ekkor jött Tündérszép Ilona. Árgyélus háromszor megcsókolta, és azonnal az egész vár kivilágosodott, minden ajtó felnyílt, a Vénboszorkány elsüllyedt.

De hogy másodszor megcsókolta volna Árgyélus Tündérszép Ilonát, előbb tizenegyszer pofon vágta.

- Ez azért van, mivel te tizenegy játszótársadat pofon vágta, mikor igazat mondtak.

- Megérdemlem - rebegte Tündérszép Ilona.

Ekkor Árgyélus karjába vette Tündérszép Ilonát, felhúzta a köpönyegét és bocskorát, ostorával egyet csattantott.

- Hipp-hopp! Ott legyek, ahol én akarok, legyek az apám várában!

Azonnal odarepültek egy szempillantás alatt.

Árgyélus hatalmas király lett, Tündérszép Ilona hatalmas tündér; ha meg nem haltak, most is élnek.